

- встановлена досить жорстка послідовність, певні етапи засвоєння теми;
- вказані способи взаємодії учасників навчального процесу на кожному етапі;
- викладач використовує оптимальні засоби навчання;
- забезпечується мотивація діяльності викладача і тих, що навчаються;
- визначені межі алгоритмічної і творчої діяльності викладача.

Суть технології навчання полягає у такому:

- у попередньому проектуванні навчального процесу з подальшою можливістю відтворення цього проекту в педагогічній практиці;
- у цілеутворенні, що передбачає можливість об'єктивного контролю за якістю досягнення поставлених дидактичних цілей;
- у структурній і змістовній цілісності технології навчання, тобто в неможливості внесення змін в один з її компонентів, не зачіпаючи інші;
- у виборі оптимальних методів, форм і засобів навчання;
- у наявності оперативного зворотного зв'язку, що дозволяє проводити коректування процесу навчання;

Таким чином, можна зробити висновок, що технологія навчання є цілісною дидактичною системою, спрямованою на вирішення педагогічних завдань з найбільшою ефективністю і гарантованою якістю.

У структуру технології, як дидактичної системи, входять: дидактичні цілі, дидактичні завдання, зміст навчання, методи навчання, форми навчання, засоби навчання, той, хто навчається (студент), викладач, результат їх спільної діяльності.

Технологію навчання можна розглядати з двох позицій: як процес і як результат. Як процес технологія навчання послідовністю педагогічних процедур, операцій і прийомів, які в сукупності складають цілісну дидактичну систему, реалізація якої в педагогічній практиці приводить до досягнення гарантованих цілей навчання і сприяє цілісному розвитку особистості того, що навчається. Таким чином, під технологією навчання як процесу слід розуміти послідовну взаємозв'язану систему дій педагога, спрямованих на вирішення дидактичних завдань, або планомірне впровадження на практиці заздалегідь спроектованого педагогічного процесу. Як результат — технологія є науковим проектом (описом, моделлю) дидактичного процесу, відтворення якого гарантує успіх педагогічних дій. Сучасний етап розвитку системи утворення характеризується технологізацією всіх складових навчального процесу, появою нових понять, що відображають інформатизацію всіх сторін життя суспільства.

*Коваленко С.О., викладач,
Мендрух Ю.М., ст. викладач,
кафедра іноземних мов фінансово-економічного факультету*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Акцентування уваги на окремих привабливих сторонах організації процесу навчання призвело до проектування декількох моделей нових технологій навчання. Кожна з них, як правило, експлуатує невелике число ідей: низьку собівартість надання освітніх послуг, розвиток пізнавальної активності учнів, зручність доступу до величезних гетерогенних джерел інформаційної підтримки навчальної діяльності, безперервний характер навчання, групову синергію (системне поєднання) і спеціалізацію, відхід від неефективної процедурної моделі організації навчання, перехід від моделі навчання, орієнтованої на викладача до студенто-орієнтованої моделі. На практиці спостерігається тенденція об'єднання фрагментів нових технологій, що добре себе зарекомендували, з метою використання всього кращого в контексті суб'єктивного досвіду і місцевих умов. Розглянемо найпопулярніші технологічні підходи.

Інструктивне дистанційне навчання базується на ідеї дистанційної доставки широкого спектру інструктивних навчальних матеріалів. Навчання, як правило, забезпечується процедурною схемою надання змістовної інформації, повчальних стимулюючих програм, ілюстративних і довідкових даних, контрольних завдань і тестів. Портфель навчальних інструктивних матеріалів може набиратися з різних курсів, підготовлених у різних закладах освіти. Завдяки конкуренції навчальних матеріалів забезпечується необхідний рівень якості. Вихідний контроль проводиться, як правило, централізовано і незалежно від творців навчальних курсів спеціально організованими сервісними тестовими службами і акредитуючими організаціями. Це виключає необ'єктивну і неузгоджену процедуру оцінювання, передбачає вхідний контроль і індивідуалізацію процесу

навчання. Навчання часто супроводжується заздалегідь запланованими сеансами on-line консультацій. Найсильнішими чинниками розвитку вважаються цінове змагання курсів і модуляризація (або артикуляція) навчальних планів, тобто можливість відбору найкращих модулів з запланованого навчального плану стандартного сертифікованого набору, які можуть бути підготовлені різними університетами.

Ресурсно-орієнтоване навчання — філософія і методологія навчання, яка забезпечує викладачів цілісним підходом до організації навчального процесу. Воно направлене не тільки на засвоєння знань і придбання навичок, але і на тренінг здібностей самостійного і активного перетворення проблемно-інформаційного середовища шляхом розкриття і практичного застосування інформаційних ресурсів. Студенти замість готових знань отримують допомогу в тому, щоб поступово розвинути спеціальні навички, що забезпечують своє власне саморозкриття тем курсу, з'єднуючи разом інформаційні нитки для формулювання важливих знань по темі. Посилення автономії — одна з істотних рис даної технології навчання — виявляється у вмінні студентів того, як взяти на себе відповідальність за визначення того, що вони повинні вчити, де і як знайти інформацію, що найкращим чином розкриває дану тему, яким чином зафіксувати і інтерпретувати інформацію, як її оцінити, як взаємодіяти з колегами по обробці інформації, як організовані інформаційні зв'язки і доступ до інформації, як інформація засвоюється в процесі навчання. Взаємодія студентів з безліччю ресурсів (книги, журнали, газети, мультимедіа, телебачення, Internet, суспільство, контакти з людьми) мотивує студентів навчатися теми, намагаючись знайти інформацію багатьма шляхами і у всіх місцях, де це тільки можливе.

Ресурсно-орієнтоване навчання — студенто-центроване, воно спирається на посилку, що студенти навчаються в процесі діяльності і індивідуального формування смислів. Такий процес навчання слідує реальному життю, в якому суб'єкт націлюється на постійне полювання за інформацією, на її інтерпретацію і використання, стаючи самокерованим студентом. Перевагою розглянутої технології вважається те, що навчальна діяльність відбувається на фоні пізнавальних, соціальних, навчочоформуючих і практичних цілей і має тенденцію бути міждисциплінарною.

Подібна орієнтація найяскравіше виявляється в іншій популярній технології — навчанні через співпрацю. Тут знайшов своє вираження відгук на зростання складності і системної динаміки зовнішнього світу, які вимагають не тільки і не стільки мистецтва прийняття рішень і професіоналізму окремих суб'єктів, а значною мірою спільного примноження колективних знань, мудрості і креативності. Навчання через співпрацю, включаючи в арсенал своїх прийомів обговорення, діалог, ефективний розподіл ролей учасників дискусій і розв'язання проблем, зв'язує інтереси колективу і індивідуума, додає до процесу навчання групову синергію, зіткнення точок зору, емоції, інтуїцію, містику, живе, в тому числі конфліктне, обговорення. Хаос, який є слідством конфліктності в процесі навчання і відсутності тиску авторитету, провокує включення адаптивних механізмів, які є каталізаторами процесів творчості і самореалізації. Діалогічність навчання передбачає створення середовища циркуляції потоків значущих сутностей між учасниками обговорень, кожний з яких відкритий для реконструкції власної моделі знань і переконань. Тут кожний учасник говорить, або готується щось сказати, і кожний захищає свою точку зору, засновану на спостереженні, інтерпретації, припущенні або узагальненні. Ефективне обговорення передбачає підтримку динамічного балансу між відстоюванням своєї точки зору і дослідженням області пов'язаних з нею висновків. У процесі співпраці колективне навчання може протікати на різних стадіях посилення зв'язків від кооперації до співпраці, супроводжуючись підвищенням складності і конфліктності, які виступають як каталізатори самооновлення індивідуальної і колективної творчості.

*Коваленко С.О., викладач,
кафедра іноземних мов
фінансово-економічного факультету*

ПІДВИЩЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА

Інноваційний розвиток сучасної вищої школи не може відбуватися без духовно-морального становлення викладача. Його педагогічна майстерність є складовою розвитку суспільства. Педагогічна діяльність — це особливий вид соціальної діяльності, що передбачає передавання від старших поколінь до молодших накопичених людством культури і досвіду, створення умов для їх особистісного розвитку і підготовки до виконання певних соціальних ролей у суспільстві. Педагогічна діяльність — це процес взаємодії людей, результатом якої є особистість, що оволоділа